ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਸੈਕਸੀਨਾ

ਬਨਾਮ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

(2023 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ No.3628)

28 ਨਵੰਬਰ, 2023

[ਸੀ. ਟੀ. ਰਵਿਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸੰਜੈ ਕੁਮਾਰ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860-ਐਸ. ਐਸ. 323, 384 ਅਤੇ 406-ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 - s.482-ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ 04.09.2016 ਉੱਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 323, 363, 384 ਅਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 406-ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 323, 384 ਅਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 406-ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਯੂ/ਐਸ. 482 ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਯੂ/ਐੱਸ. ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 482 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ-ਮਾਲਕੀਃ

ਰੱਖਿਆ ਗਿਆਃ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਯੂ/ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। 7, 10 ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਬਾਲਗ ਧੀ ਦਾ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗਾਰਡੀਅਨਜ਼ ਐਂਡ ਵਾਰਡਜ਼ ਐਕਟ, 1890 ਦੀ ਧਾਰਾ 17-ਜਦੋਂ ਕਿ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. 04.09.2016 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ-ਰਿਕਾਰਡ' ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ 'ਤੇ, ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ। 323, 384 ਅਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 406 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ ਗਿਆ-ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। 323, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਗੰਜੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਵੈਇੱਛੁਕ ਕਾਰਨ ਹੈ-ਰਿਕਾਰਡ' ਤੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ-ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੱਟ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਇੱਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਪਰਾਧ u/s. 323, ਆਈ ਪੀ ਸੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਥਿਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ

ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ. 384, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., ਦੋਹਰੇ ਤੱਤ ਜੋ (i) ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੇ ਡਰ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ ਜਾਂ ਹੋਰ; (ii) ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣਾ, ਇਸ ਲਈ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਕੀਮਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ - ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ. 406, ਆਈ ਪੀ ਸੀ , ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ u/s. 406, ਆਈ ਪੀ ਸੀ ਹਨ: (i) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪਣਾ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਲ; (ii) ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ (a) ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ ਜਾਇਦਾਦ; ਜਾਂ (ਬੀ) ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣ ਕਰਨ ਲਈ ਦੁਖੀ ਕਰਨਾ - (i) ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਢੰਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਡਿਸਚਾਰਜ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਜਾਂ; (ii) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲਾ ਅਜਿਹੇ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਡਿਸਚਾਰਜ, ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀ ਹਨ - ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। 482, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.

ਵਿਨੋਦ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਧੀਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਬਿਜੇਂਦਰ ਸਿੰਘ, ਦੇਵਵਰਤ ਰਾਣਾ, ਪਵਨ ਤਿਆਗੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਨੋ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜਯੋਤੀ ਤਿਵਾੜੀ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਦਿਵਯਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਰਜਤ ਸਿੰਘ, ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਸੁਮਨ, ਸਾਰਥਕ ਚੰਦਰ, ਅਰੁਣ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾਵਤ, ਵਕੀਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਆਰਡਰ

ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

1. ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਿਤੀ 23.10.2019 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 2018 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 471.

4. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 323,384 ਅਤੇ 406 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 323,384 ਅਤੇ 406 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ।

5. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 323 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਧੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ' ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਬਾਰੇ ਵੀ। ਬਰੇਲੀ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 15 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ, ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਨੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬਰੇਲੀ ਵਿੱਚ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਗਾਰਡੀਅਨਜ਼ ਐਂਡ ਵਾਰਡਜ਼ ਐਕਟ, 1890 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'ਜੀ ਐਂਡ ਡਬਲਯੂ ਐਕਟ') ਦੀ ਧਾਰਾ 7,10 ਅਤੇ 17 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ 'ਅਨਵੇਸ਼ਾ ਸਕਸੈਨਾ' ਨਾਮ ਦੀ ਨਾਬਾਲਗ ਧੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ ਨਗਰ ਦੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਰਜ਼ੀ। ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਨੰਬਰ 839/2016 ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ 04.09.2016 ਉੱਤੇ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉੱਤੇ ਸਿਰਫ 04.09.2016 ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

6. ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੋਰ ਢੁਕਵੇਂ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 13/2016 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਧੀ 'ਅਨਵੇਸ਼ਾ ਸਕਸੈਨਾ' ਉਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਨਾ, ਨਾਨੀ, ਮਾਮਾ ਅਤੇ ਮਾਮੀ ਹਨ, ਵੀ ਉਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਧੀ 'ਅਨਵੇਸ਼ਾ ਸਕਸੈਨਾ' ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਨੰਬਰ 839/2016 ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਜੋੜ਼ਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੈ ਕਿ 04.09.2016 ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 03.00 AM ਉੱਤੇ 12.06.2016 ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 04.09.2016 ਉੱਤੇ 09.30 AM ਉੱਤੇ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਯਾਨੀ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦੀ ਟਾਈਪ ਕੀਤੀ ਕਾਪੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ 'ਕੁਮਾਰੀ

ਅਨਵੇਸ਼ਾ' ਨੂੰ ਗਾਇਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫਲੈਟ ਨੰਬਰ 4663 ਤੋਂ ਉਸ ਕੱਪੜੇ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਉਦੋਂ ਪਹਿਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 400 ਗ੍ਰਾਮ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦਾ ਭਾਰ ਸੀ। 05,00,000-ਨਕਦ ਵਿੱਚ; ਉਸ ਤੋਂ ਖੋਹ ਲਏ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਡਾ. ਅਨਿਲ ਗੁਪਤਾ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। 20,00,000-ਫਿਰੌਤੀ ਵਜੋਂ। ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ, ਉਸ ਦੇ ਮਾਪੇ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ' ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬੱਚਤ ਖੋਹ ਲਈ। 50, 000/-।

9. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 'ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ', ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ 12.06.2016 ਉੱਤੇ ਵਾਪਰੀ। ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਉਹ ਸੱਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਸਿਰਫ 04.09.2016 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 13/2016 ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 323 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਢਲੇ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਘਾਟ ਹੈ।

10. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 384 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਥਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈਃ

(i) ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੇ ਡਰ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ।

(ii) ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਕੀਮਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ।

ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਤੱਤਾਂ/ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 384 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

11. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 406 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 406 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ

(i) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਸੌਂਪਣਾ; (2) ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ (ਏ) ਉਸ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ; ਜਾਂ (ਬੀ) ਉਸ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੁਖੀ ਕਰਨਾ -

(i) ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਢੰਗ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਜਿਹਾ ਭਰੋਸਾ ਛੁਡਾਉਣਾ ਹੈ, ਜਾਂ;

(ii) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਨੂੰ ਛੋਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 406 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

12. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 482, ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਈ ਹੈ।

13. ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਭਿੰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 23.10.2019 ਮਿਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 2018 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 471 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 323,384 ਅਤੇ 406 ਦੇ ਤਹਿਤ 2016 ਦੇ ਕੇਸ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 839 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ 2017 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ ਨਗਰ, ਯੂ. ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਮਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾਃ

ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate